

Prejudiciální řízení

Klíčové rozsudky SDEU

5. března 2018

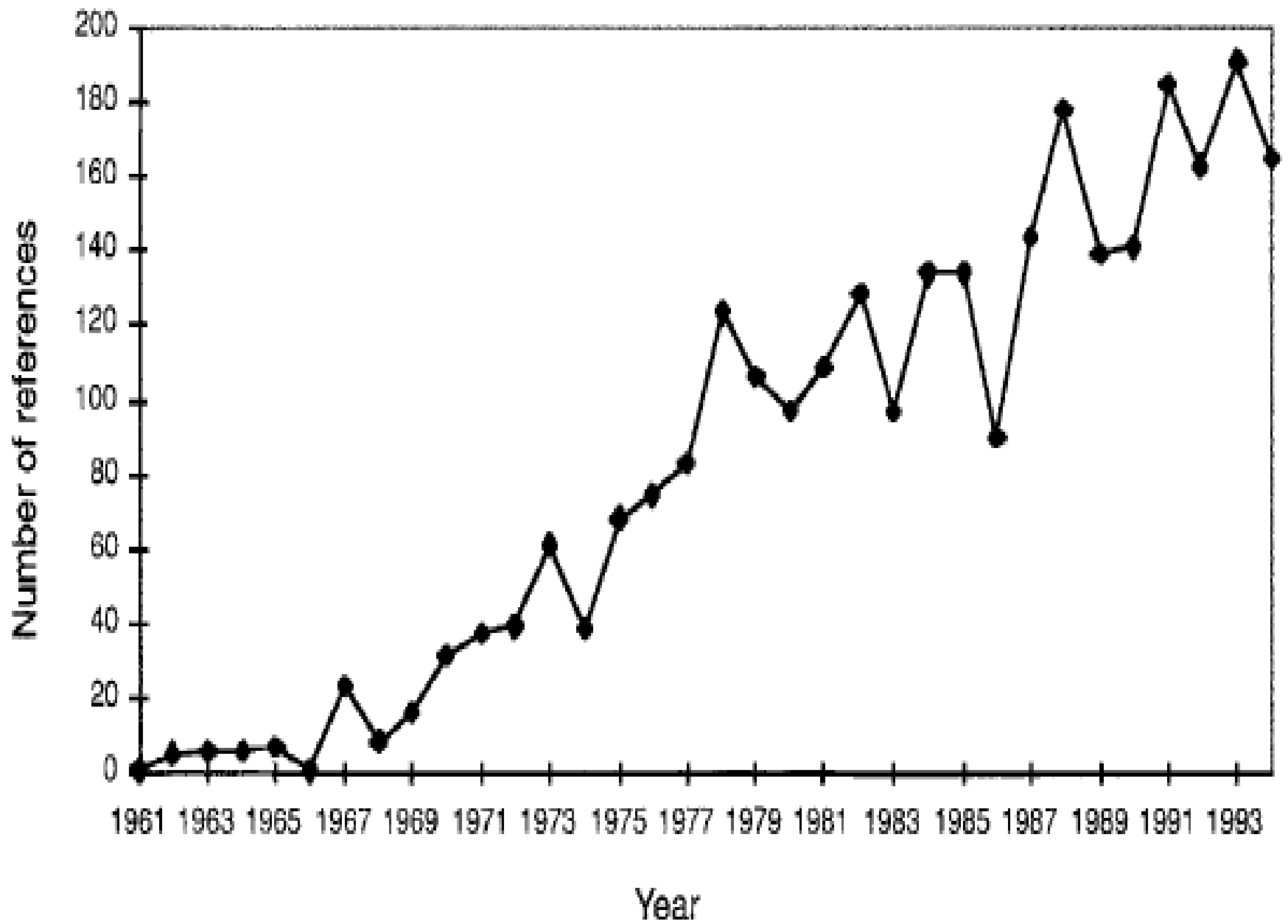
Hubert Smekal

Řízení o předběžné otázce

- Hlavní úkol SD: zajištění dodržování práva při výkladu a provádění smluv
- Jedním z nástrojů: řízení o předběžné otázce
- Dává soudům členských států
 - závazné vodítka pro výklad a aplikaci norem práva Společenství v konkrétní věci
 - nezávazné vodítka pro další budoucí stejné nebo podobné případy

Význam řízení o předběžné otázce

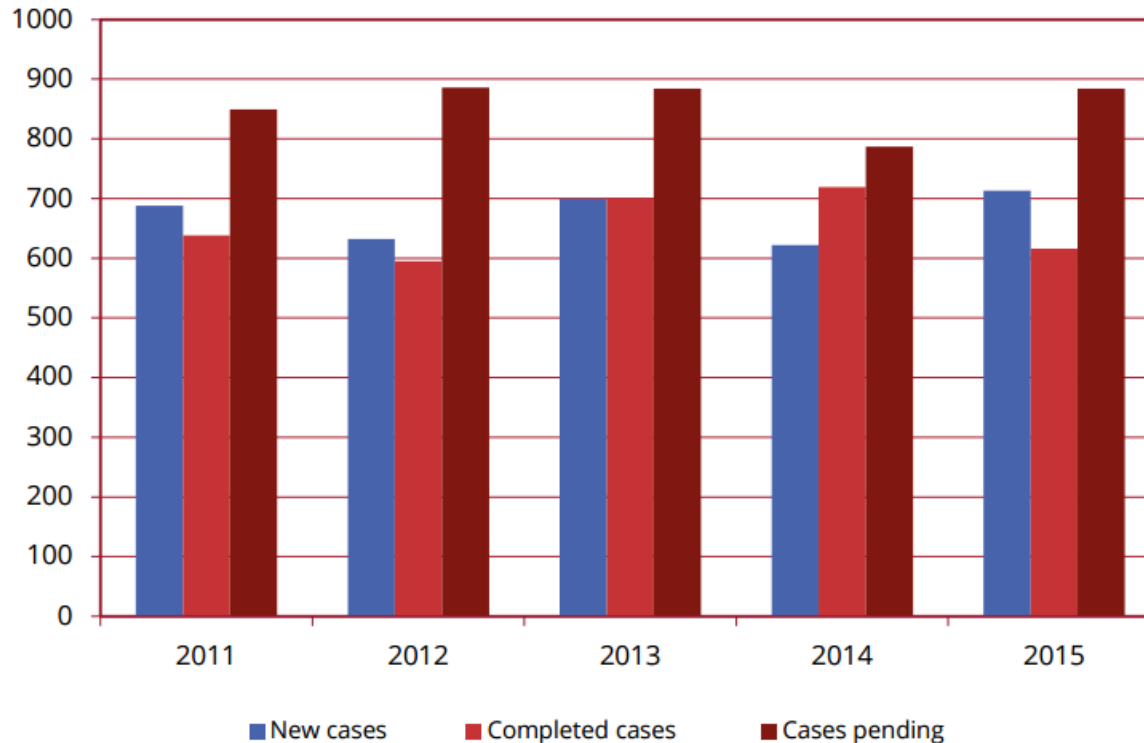
- Klíčové postavení ve vývoji evropského práva
- Díky němu se vyvinuly:
 - zásada aplikační přednosti
 - zásada přímého účinku
 - zásadní pro vnitřní trh, lidská práva

Annual Report 2015 – CJ

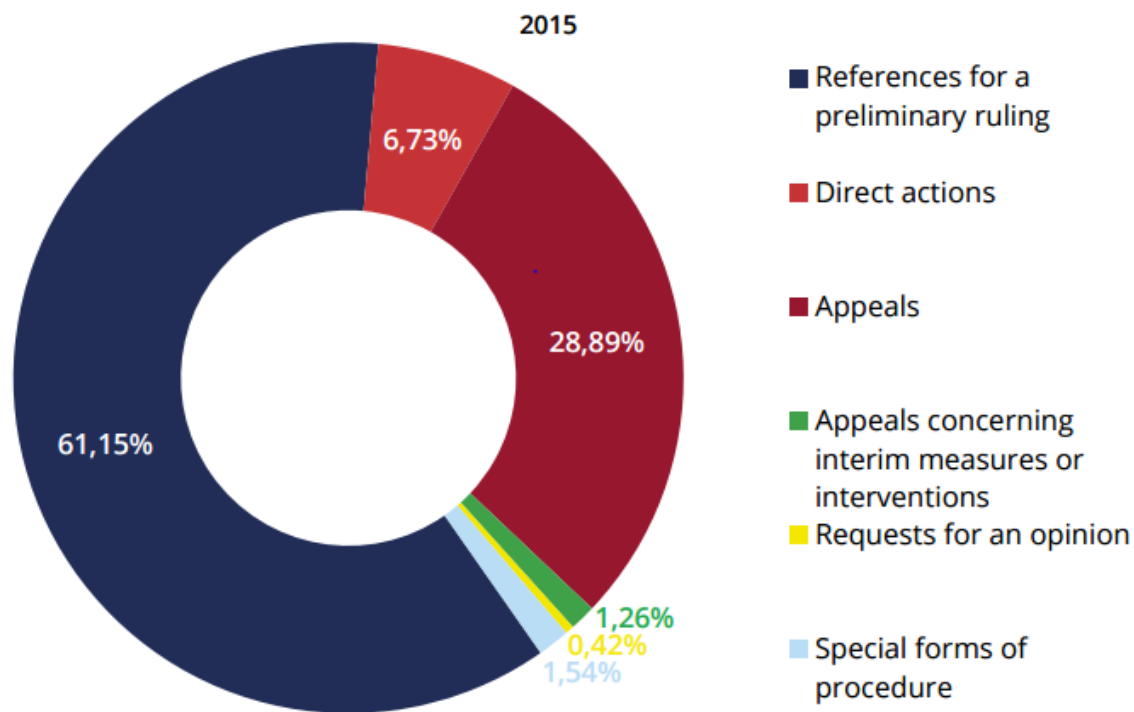
GENERAL ACTIVITY OF THE COURT OF JUSTICE

1. NEW CASES, COMPLETED CASES, CASES PENDING (2011–15)⁽¹⁾

	2011	2012	2013	2014	2015
New cases	688	632	699	622	713
Completed cases	638	595	701	719	616
Cases pending	849	886	884	787	884

2. NEW CASES — NATURE OF PROCEEDINGS (2011–15) ⁽¹⁾

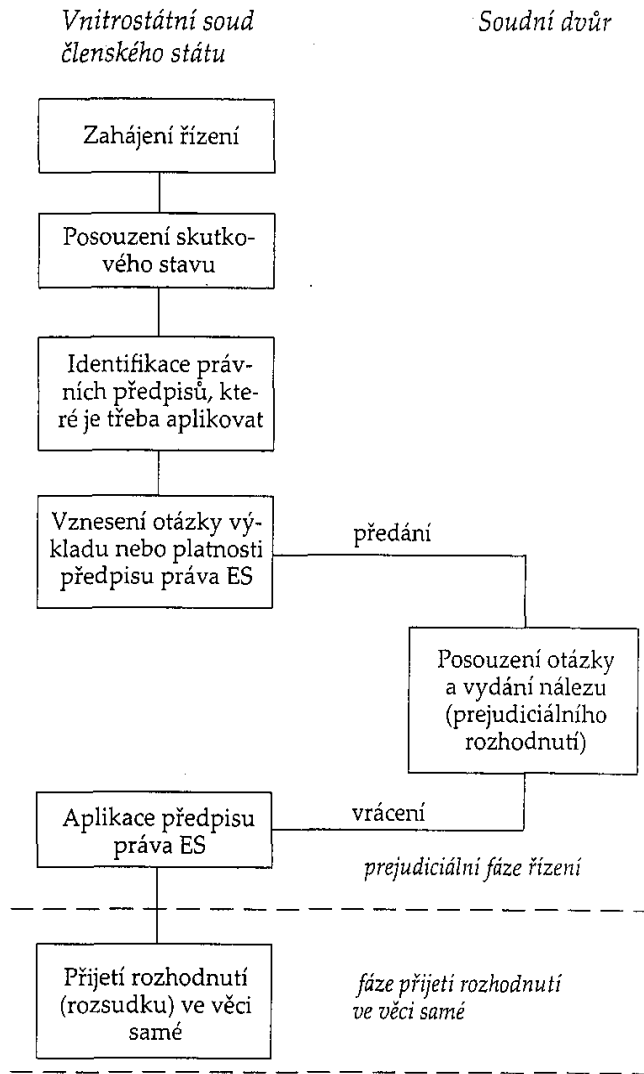

	2011	2012	2013	2014	2015
References for a preliminary ruling	423	404	450	428	436
Direct actions	81	73	72	74	48
Appeals	162	136	161	111	206
Appeals concerning interim measures or interventions	13	3	5		9
Requests for an opinion		1	2	1	3
Special forms of procedure ⁽²⁾	9	15	9	8	11
Total	688	632	699	622	713
Applications for interim measures	3		1	3	2

Vysvětlení mechanismu

- Vnitrostátní spor, otázka evropského práva → přerušení řízení a vznesení dotazu na SD
- ESD vyloží evropské právo (zodpoví otázky, ale nerozhoduje vnitrostátní spor!)
- Vnitrostátní spor pokračuje před vnitrostátním soudem
- POVAHA: dialog (resp. procesní kooperace)

Schéma projednávání věci v prejudiciálním řízení

Článek 267 SFEU

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se:

- a) výkladu Smluv,
- b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi nebo jinými subjekty Unie.

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o této otázce.

Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie.

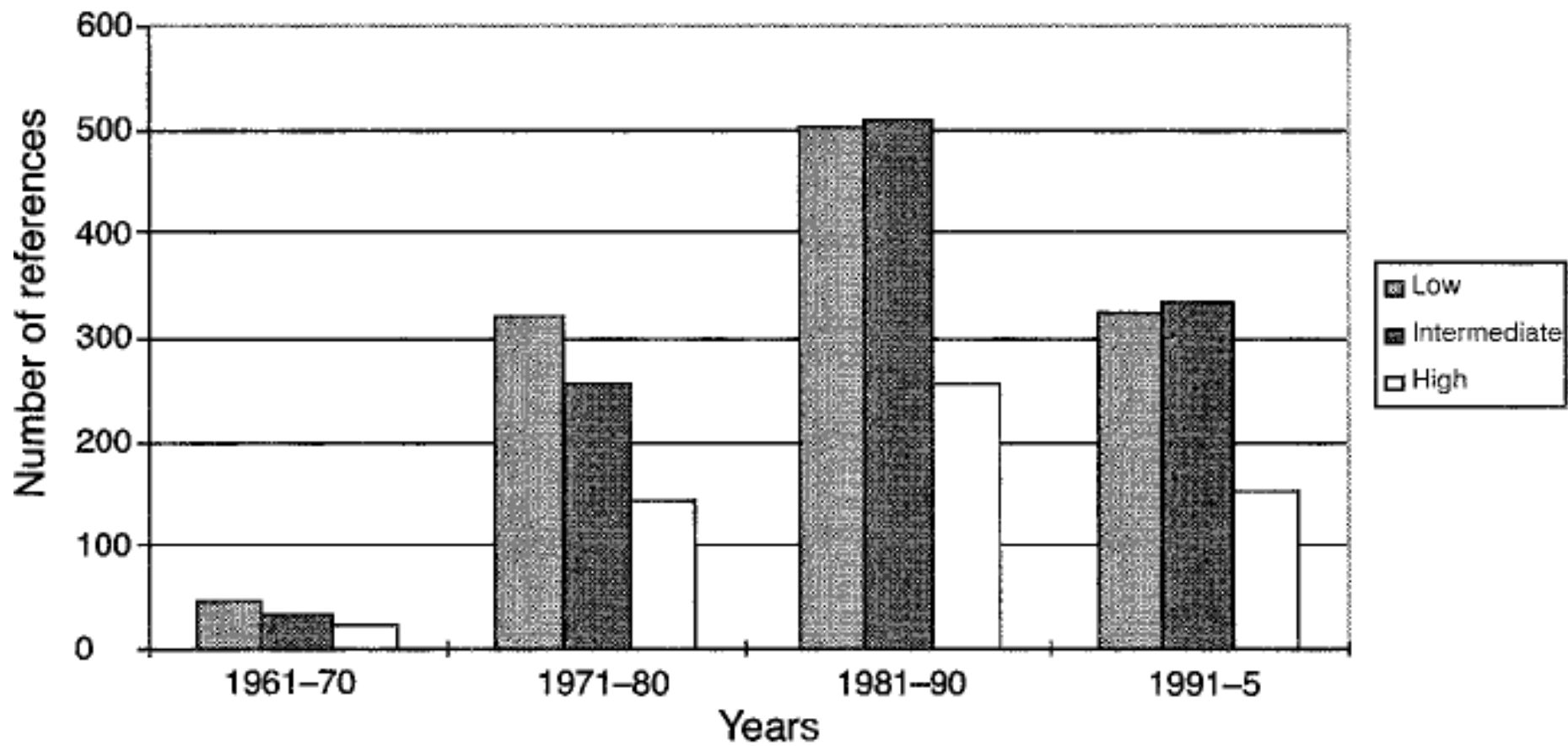
Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, které se týká osoby ve vazbě, rozhodne Soudní dvůr Evropské unie v co nejkratší lhůtě.

Možnosti pro jednotlivce

- Napadnout platnost komunitárního aktu
- Napadnout vnitrostátní akt pro nesoulad s komunitárním právem

Institucionální záležitosti

- Kdo projednává předběžné otázky (**SD**, Trib.)
- Vztah SD – národní soudy
 - Referenční (nikoliv odvolací!)
 - Původní koncepce: vztah horizontální a bilaterální
 - Současná koncepce: vztah vertikální a multilaterální
- Aktivita nižších soudů

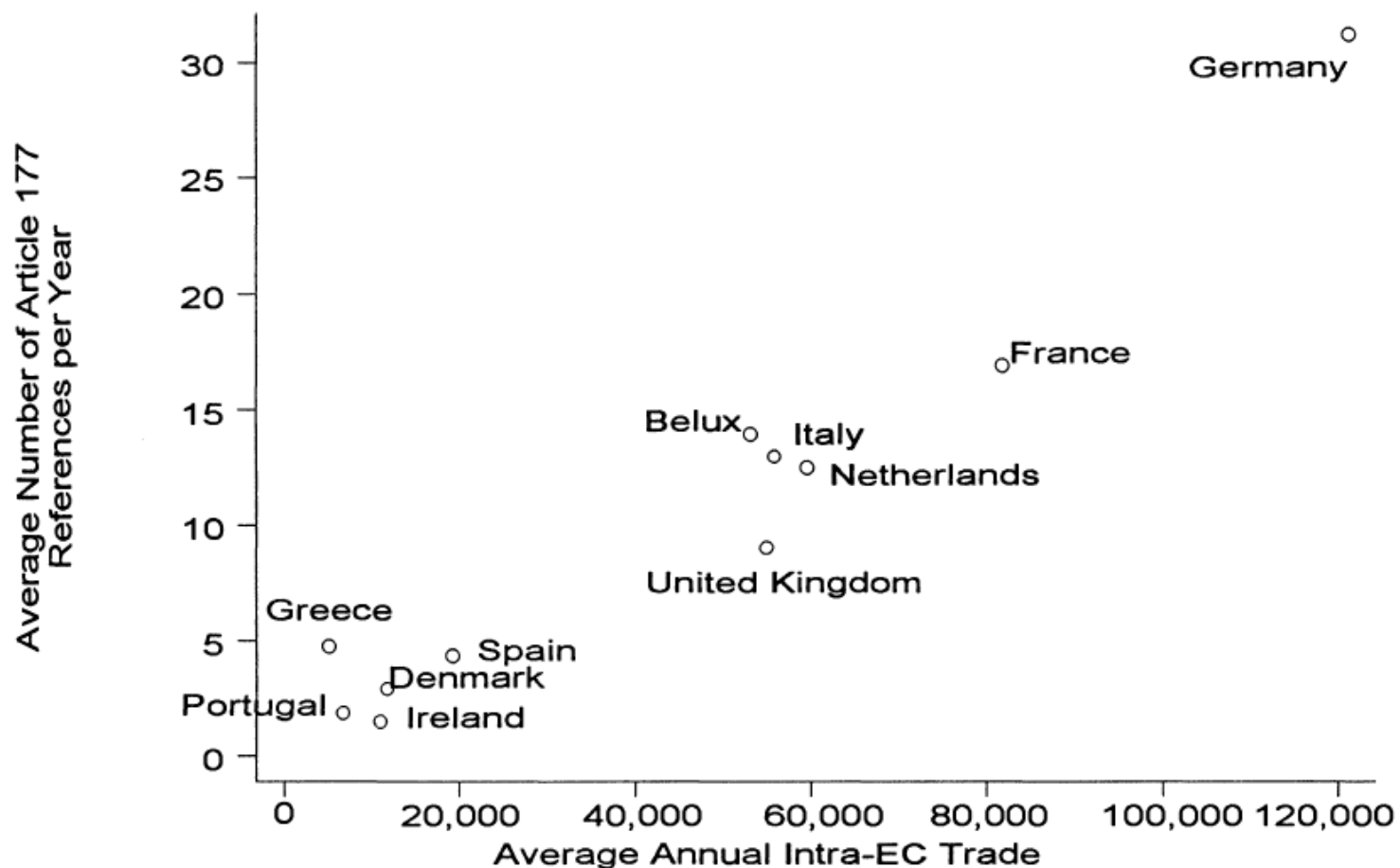
Důsledky předběžného řízení

- Posílení pravomocí a efektivity regulace na evropské úrovni na úkor pravomocí členských států (přednost, přímý účinek)
- Na evropské úrovni posílení soudní moci na úkor moci výkonné a zákonodárné
- Vnitrostátně: posílení nižších soudů

TABLE 1. *Average number of preliminary references by county and decade*

<i>Country</i>	<i>1970–79</i>	<i>1980–89</i>	<i>1990–98</i>
<i>France</i>	8.6	28.2	22.56
<i>Belgium</i>	7.8	14.7	18.22
<i>Netherlands</i>	10.8	18.5	17.33
<i>Germany</i>	27.5	34.6	47.44
<i>Italy</i>	8.4	12.4	34.11
<i>Luxembourg</i>	0.4	1.7	1.67
<i>Denmark</i>	0.86	2.5	4.89
<i>Ireland</i>	0.86	1.5	1.44
<i>Great Britain</i>	3.0	8.5	16.33
<i>Greece</i>	—	2.33	3.33
<i>Spain</i>	—	1.0	11.78
<i>Portugal</i>	—	0.2	2.78
<i>Finland</i>	—	—	2.5
<i>Sweden</i>	—	—	5.5
<i>Austria</i>	—	—	12.0

FIGURE 2. Intra-EC Trade and Average Number of Article 177 References

Source: Trade data are from *Eurostat: External Trade 1958–93*, Brussels: EC Publications, 1995. The source for article 177 references is data collected by the authors and the ECJ.

Note: For each member-state, the total number of Article 177 references was divided by the number of years in which that member-state has been making references to the ECJ. Belux is Belgium and Luxembourg combined. Trade figures are the annual average of intra-EC imports and exports for each member-state measured in Ecu (European currency unit), 1960–93. The regression equation is $y = .2105 + .0002247(\text{Trade}) + e$. Adjusted $R^2 = .92$, $n = 11$, and the $SEE = 2.46$. The t -statistics are .178 for the constant and 10.8 for intra-EC trade.

Typy řízení o předběžné otázce

- **1. pilíř**
- Bývalý bývalý třetí pilíř
- Bývalý třetí pilíř
- Naléhavé řízení o předběžné otázce

O čem se rozhoduje?

- O výkladu smluv
- O platnosti a výkladu aktů

Kdo může klást otázky?

- **Vaasenská kritéria**
 - Zákonný základ
 - Nezávislost a nestrannost
 - Trvalost
 - Jurisdikce založená zákonem
 - Řídí se při rozhodování zákonnými předpisy
 - Sporné řízení
- 246/80 *Broekmeulen* – Nizozemec s kvalifikací z Belgie, chtějící vykonávat lékařskou praxi v Nizozemí.

Kdo může klást otázky?

- **ANO:** soudy, disciplinární orgány profesních komor, orgány zdravotních pojišťoven
- **NE:** soudy, když jednají jako správní orgán (obch. rejstřík, katastr); soukromý rozhodce; jiný mezinárodní soud

Povinnost obrátit se na Soud

- Srovnání odstavce 2 a 3 čl. 267
- Případ *Peterbroeck* – ECJ: národní procesní pravidlo, které brání národnímu soudu vznést dle svého uvážení dotaz, týkající se kompatibility národního a evropského práva, odporuje komunitárnímu právu.
- Teorie
 - Abstrakční
 - Konkrétní

Kdy není soud povinen se tázat?

- *Viz případ CILFIT*
- Historie
 - Shovívavost
 - Kontrola vhodnosti
- **Doktrína acte éclairé**
- **Doktrína acte clair**

Kdy SD odmítne dotaz?

- Hypotetický charakter dotazu
- Vznesené dotazy nejsou relevantní
- Dotazy nejsou formulovány dostatečně jasně
- Fakta nejsou dostatečně jasná, aby SD mohl interpretovat relevantní právní předpisy

Interpretace versus aplikace

- SD – interpretace
- Národní soudy – aplikace
- Detailní dotazy = detailní odpověď
- Snaha o kontrolu = detailní odpověď

Provinění soudů ve vztahu k předběžné otázce

- Soudy s povinností referovat otázku nepoloží nebo položí nesprávným způsobem
- Položí předběžnou otázku, ale nerespektují odpověď ESD
- **Důsledky**
 - ústavní stížnost (nepoložení otázky)
 - Komise žaluje členský stát pro porušení povinnosti (čl. 258)
 - Žaloba na náhradu škody proti členskému státu – státy nesou odpovědnost za chyby svých soudů

Reforma prejudiciálního řízení - návrhy

- Dotazy pouze od soudů, od nichž není odvolání
- Filtrační mechanismus
- Národní soud navrhne odpověď
- Krok k apelačnímu systému
- Vytvoření decentralizovaných soudních orgánů
- Větší zapojení Tribunálu

Literatura

- CRAIG Paul, De BÚRCA Gráinne. „*EU Law: Text, Cases And Materials*“. 3rd ed., Oxford: Oxford University Press, 2003, pp. 432-481.
- DAVIES, Gareth. *The Division of Powers between the European Court of Justice and National Courts*. Constitutionalism Web-Papers, ConWEB No. 3/2004, <http://les1.man.ac.uk/conweb/>.
- FOLTÝN, Valentin. „*Uplatnění institutu prejudiciálního řízení v podmínkách právního řádu ČR po vstupu ČR do Evropské unie*“. http://www.emp-jurisprudence.com/data/emp/emp5_2003/Foltyn_uplatneni_institutu.html.
- NYIKOS, Stacy A. „*The Preliminary Reference Process*“. *European Union Politics*, Vol. 4 (4), 2003, pp. 397-419.
- ŠLOSARČÍK, Ivo. 2005. Evropa soudců a Evropa politiků. Vliv ESD na vývoj evropské integrace. *Mezinárodní vztahy*, č. 1, s. 22-47.
- ŠLOSARČÍK, Ivo. *Evropský soudní dvůr a předběžná otázka podle čl. 234 SES*. www.europeum.org.
- TICHÝ, Luboš. „*Dokumenty ke studiu evropského práva*“. 2. vydání, Praha: Linde, 2002, pp. 353-365.
- TÝČ, Vladimír. „*Základy práva Evropské unie pro ekonomy*“. 3. vydání, Praha: Linde, 2001, pp. 119-128.

Literatura

- ENCHELMAIER, Stefan. 2003. Supremacy and Direct Effect of European Community Law Reconsidered, or the Use and Abuse of Political Science for Jurisprudence. *Oxford Journal of Legal Studies*, Vol. 23, No. 2, pp. 281-299.
- HAKENBERG, Waltraud. 2005. *Základy evropského práva*. 2. aktualizované vydání, Praha: CH BECK, s. 75-85.
- PÍTROVÁ, Lenka – POMAHAČ, Richard. 2000, 2001, 2005, 2006. *Průvodce judikaturou ESD – I. až IV. díl*. Praha: Linde.
- SVOBODA, Pavel. 2004. *Úvod do evropského práva*. Praha: CH BECK.
- TICHÝ, Luboš. 2002. *Dokumenty ke studiu práva ES*. Praha: Linde.
- TICHÝ, Luboš. 2006. *Evropské právo*. 3. vydání, Praha: CH BECK.
- TOVEY, Gwyn. *General Principles of EC Law*.
- TÝČ, Vladimír. 2006. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 5. vydání, Praha: Linde.